

Evaluering af podcast og workshop

Interviewundersøgelse om nyt
koncept for udvikling af ledelses-
kompetencer hos uddannelseslæger
i psykiatrien

Indholdsfortegnelse

1 Indledning	2
2 Konceptets opbygning	2
2.1 Podcastens indhold og form	2
2.2 Workshop	3
3 Evalueringsmetode	3
3.1 Spørgsmål til uddannelseslæger	3
3.2 Spørgsmål til workshop-moderatorer	4
4 Interviewundersøgelse	4
4.1 Uddannelseslæger	4
4.1.1 Podcasten som medie	4
4.1.2 Podcasten som oplæg til refleksion	5
4.1.3 Brugbarhed i hverdagen	6
4.2 Workshop-moderatorer	7
4.2.1 Moderator 1 (Uddannelsesansvarlig overlæge)	7
4.2.2 Moderator 2 (uddannelseskoordinerende yngre læge)	7
4.2.3 Moderator 3 (Uddannelsesansvarlig overlæge)	8
5 Kort afsluttende opsummering	9

Udformet af: Trine Kit Jensen, kommunikationsmedarbejder, journalist
Senest opdateret: 11. marts 2024

1 Indledning

Målet med denne evaluering er at få et billede af, hvordan en ny podcast, der indgår i en workshop, fungerer som redskab til udvikling af ledelseskompetencer hos yngre læger i psykiatrien.

Den podcast, evalueringen omhandler, er modul 1 i en række på i alt 5-6 planlagte moduler. Modulerne skal være med til at sikre de nødvendige ledelseskompetencer hos uddannelseslæger i Region Hovedstaden og Region Sjælland, der er i gang med speciallægeuddannelsen i psykiatri.

Det er en arbejdsgruppe på tværs af psykiatrilædelserne i de to regioner, der har efterspurgt uddannelsesmateriale på området. Baggrunden for efterspørgslen er bl.a., at yngre læger rapporterer om manglende fokus på ledelse og lederrollen, der betyder, at de både under og efter afslutningen af deres speciallægeuddannelse ikke altid føler sig tilstrækkeligt klædt på til ledelsesopgaver. Samtidig beskriver hovedvejlederne, at de er i tvivl om, hvordan de skal håndtere oplæring og kompetencevurdering på området, herunder uddannelseslægenes færdigheder i selvrefleksion.

Ida Liebe Felsted, uddannelsesansvarlig overlæge på PC Amager og Louise Turgut, uddannelsesansvarlig overlæge på PC Glostrup står sammen med specialkonsulent Birgitte Dahl Pedersen fra HR-Afdelingen i Region Hovedstadens Psykiatri og to yngre læger bag det faglige indhold i podcast og workshop. De to yngre læger er Anne Sofie Nyrup Kristensen, PC København og Jesper Marsner Hansen, Psykiatrien Vest, Region Sjælland.

Podcasten er udviklet og produceret i samarbejde med RegionH E-læring.

2 Konceptets opbygning

2.1 Podcastens indhold og form

Modul 1 omhandler selvledelse, kritisk evne og bevidsthed om egne reaktioner, som er tre centrale kompetencer, som de yngre læger skal opnå under speciallægeuddannelsen.

Ida Liebe Felsted giver i podcasten en kort indføring i de tre kompetencer og uddannelseslægerne bliver introduceret til casen Emilie, der netop er startet i sit første H-forløb på et sengeafsnit. Der er pres på afsnittet med flere meget dårlige patienter, og da Emilie møder på arbejde, beder overlægen hende tage stuegangen. Det føler Emilie sig ikke parat til, så hvad gør hun?

Med afsæt i dette scenarie bliver temaer i forhold til de tre ovennævnte kompetencer sat i spil i podcasten. Podcasten består af 5 episoder, og efter hver episode er der spørgsmål til refleksion.

2.2 Workshop

I tilknytningen til podcasten er der udviklet en workshop, hvor uddannelseslæger i mindre grupper sammen lytter til podcasten og reflekterer over de udfordringer og dilemmaer, der er knyttet til udviklingen af ledelseskompetencerne og som de kan møde i deres hverdag. De enkelte workshops ledes af en moderator, der typisk er en uddannelsesansvarlig overlæge.

3 Evalueringsmetode

Evalueringen er baseret på en interviewundersøgelse.

Der er gennemført interviews med syv uddannelseslæger, som alle har deltaget i workshops, der med udgangspunkt i podcasten blev afviklet ultimo 2023. Specialet i psykiatri består af 1 års introduktionsuddannelse efterfulgt af 4 års hoveduddannelse, og de interviewede omfatter uddannelseslæger på både introduktionsforløb og hoveduddannelse. Derudover har to uddannelsesansvarlige overlæger og en uddannelseskoordinerende yngre læge bidraget til undersøgelsen. De har som moderatorer alle tre stået for facilitering af en workshop.

De interviewede læger arbejder på hhv. PC Amager, PC Ballerup og PC København (Frederiksberg afdelingen).

3.1 Spørgsmål til uddannelseslæger

1. Hvordan oplever du, at en podcast fungerer som oplæg til refleksion i forhold til andre medier som fx tekst, video.
2. Hvordan oplever du, at podcasten fungerer i forhold til at arbejde med et emne som ledelse?
3. Hvilke fordele oplevede du ved at bruge podcasten?
4. Oplevede du nogle ulemper ved at bruge podcasten?
5. Har du oplevet, at du har kunne bruge noget af det, som du har lært i workshoppen, efterfølgende i din hverdag?

3.2 Spørgsmål til workshop-moderatorer

1. Hvordan oplever du, at podcast som medie fungerer i forhold til brugen af andre medier som fx tekst og video?
2. Hvordan oplever du, at podcast som medie formår at igangsætte engagement, selvrefleksioner og gruppedrøftelser?
3. Oplever du, at deltagerne fik et godt udbytte af workshoppen? (Hvordan vurderer du podcasten som redskab til at sætte fokus på ledelseskompetencerne hos uddannelseslægerne og skabe dialog om hverdagens udfordringer og dilemmaer.)

Svarene fra uddannelseslæger er i det følgende sammenfattet under nogle hovedoverskrifter, mens svarene fra de tre workshop-moderatorer er resumeret separat.

4 Interviewundersøgelse

4.1 Uddannelseslæger

4.1.1 Podcasten som medie

Alle de interviewede uddannelseslæger gav udtryk for, at podcasten som medie fungerede godt i sammenhængen:

"Jeg synes, det fungerer fint. Jeg kan godt lide at lytte til ting, og det tror jeg mange kan. Jeg lytter også til podcast i min fritid og synes, at det er et godt medie" (Uddannelseslæge 1)

"Det fungerer godt. Ja, det gjorde det sådan lidt sjovt og anderledes på en eller anden måde. I hvert fald for mig." (Uddannelseslæge 6)

Flere workshopdeltagere fortalte også, at de foretrak at lytte til en podcast frem for at skulle læse en tekst.

"Det var rigtig fedt, at det ikke var sådan en papircase... Man hører Emilies stemme og hvad hun tænker, og man hører overlægen. Det gør det meget livligt og relaterbart..." (Uddannelseslæge 2)

"...Det er meget mere virkelighedstro end at læse det som en tekst. Man kan høre hendes toneleje og ordene fra hendes egen mund, så det virker meget autentisk". (Uddannelseslæge 6)

En af workshopdeltagerne oplevede også, at det var mindre krævende at lytte til en podcast end at læse en tekst:

"Det kræver lidt mere kognitiv kapacitet, hvis jeg skal sidde og læse en lang opgave end hvis jeg kan sidde lidt mere passivt og lytte til, hvad opgaven går ud på. Så det var lidt mere afslappende på en måde". (Uddannelseslæge 6)

Omvendt mente en anden deltager, at en podcast kræver lidt mere opmærksomhed end en tekst. I hvert fald i en workshop-setting, hvor man ikke kan "spole" tilbage og høre noget igen, hvis man har været uopmærksom et øjeblik. Denne uddannelseslæge ser dog også fordele ved lydmediet:

"Ja, det gør indlevelsesevnen bedre. Man kan bedre leve sig ind i den måde Emilie tænker på og den situation, hun er i, fordi man får hendes stemningsniveau og følelser med. Det kan man ikke på samme måde få på skrift" (Uddannelseslæge 3)

Generelt havde deltagerne lidt sværere ved at forholde sig til, hvordan podcast fungerer sammenlignet med video.

"Jeg tænker også, at det ville fungere rigtig fint, hvis det var video, men det er også et mere omfattende arbejde at producere. Så jeg synes, det var et fint nok format" (Uddannelseslæge 4)

En af deltagerne pegede dog på, at der på video kan være noget på billedsiden, som distraherer og fjerner fokus fra det egentlige, mens podcasten som medie står mere "rent".

"Man fokuserede ikke på alt muligt andet, men kun på dét, man hørte". (Uddannelseslæge 5)

Samme deltager fandt, at podcasten var meget velproduceret:

"Havde det været skrammel nede i en papkasse, så havde det været træls at høre på. Så det skal være så lækkert, som det var". (Uddannelseslæge 5)

4.1.2 Podcasten som oplæg til refleksion

Podcastens indhold inklusive de refleksionsspørgsmål, der afslutter hver episode, blev generelt oplevet som et godt afsæt for workshopkens gruppediskussion om ledelseskompetencer.

En af uddannelseslægerne peger fx på, at det er let at identificere sig med Emilies dilemmaer og genkende hendes tanker og følelser.

"Vi kunne sagtens have siddet og snakket om de her ting også uden at høre podcasten. Men at høre et konkret eksempel og en konkret situation synes jeg er en hjælp til at få diskussionen i gang." (Uddannelseslæge 1).

En anden hæfter sig ved, at podcasten giver anledning til at reflektere over både Emilies og overlægens ageren.

"Der var lige som to perspektiver i det. Kunne hun gøre det anderledes og kunne hendes leder gøre det anderledes? Det synes jeg bare er superrelevant". (Uddannelseslæge 6)

Derudover bliver der peget på, at den følelse af usikkerhed i forhold til det faglige, som Emilie giver udtryk for i podcasten, kan være medvirkende til, at også andre tør lufte deres usikkerhed. En af uddannelseslægerne giver således udtryk for, at hun fra sin hverdag i høj grad kan genkende konfliktsituationerne i podcasten og også de følelser, situationerne udløser.

"Men der som om nogen skal åbne op for det, før andre tør tale om det." (Uddannelseslæge 7)

At man samles i en gruppe og kan spejle sig i hinanden, ses også som en fordel:

"Jeg kunne godt frygte, at der var færre som ville lytte til det individuelt, selv om de måske gerne ville. Så det der med at få sat tid af, mens man er her og få det facilitet...det tror jeg kunne være ret godt". (Uddannelseslæge 5).

4.1.3 Brugbarhed i hverdagen

I forhold til udbyttet af podcast og workshop fortæller en af uddannelseslægerne, at hun i sin hverdag efterfølgende bl.a. har haft fokus på, hvad hun skal gøre i situationer, hvor hun tidligere har haft tendens til at blive stresset.

"Jeg tænker, det jo er en proces med at lære ledelseskompetencer, men det er godt at få det tænkt igennem, og jeg har tjekket lidt af, hver jeg er henne nu i min udvikling og hvor jeg burde være". (Uddannelseslæge 1)

En anden uddannelseslæge har efter workshoppen lagt en plan for, hvordan hun får tid til andet end det kliniske arbejde – uden dårlig samvittighed. En gang om ugen går hun nu ind på afsnittet og skriver aktiviteter som fx møder og undervisning ind i kalenderen, som hele personalet kan se, og det kliniske arbejde bliver så lagt uden om disse aktiviteter.

For en tredje uddannelseslæge har Emilies måde at gribe tingene an på i podcasten ført til refleksioner om i højere grad at rådføre sig med kolleger blandt de andre yngre læger, når hun står i en udfordrende situation. Hun er også inspireret af Emilies mod til at gå i dialog med erfarne læger om de arbejdsopgaver, hun bliver pålagt.

"Det der med at sige: Jeg synes, du giver mig for meget arbejde eller det dér er ude over mine kompetencer – det tror jeg ikke, jeg kan finde på at sige endnu. Men det kommer jo nok forhåbentlig en dag". (Uddannelseslæge 7)

Som et supplement til podcast og workshop foreslår en tredje uddannelseslæge, at der efterfølgende kunne sendes materiale ud med konkrete forslag til, hvordan man kan tackle det, hvis man fx har svært ved at disponere sin tid eller sige fra. Det kunne fx være i form af eksempler på, hvad andre har lagt af vellykkede strategier.

"Man kan selvfølgelig tale med sin vejleder om det, men det ville også være fint, hvis der kunne være en eller anden form for planlagt opfølgning". (Uddannelseslæge 4)

4.2 Workshop-moderatorer

4.2.1 Moderator 1 (Uddannelsesansvarlig overlæge)

Moderator 1 mener, at video ville være det bedste medievalg. Men han oplevede, at podcasten i sammenhæng med workshoppen fungerede godt i forhold til at engagere de yngre læger i en gruppedrøftelse, hvor de inspirerede hinanden.

"Det at der var flere samtidig gjorde, at de ligesom tændte hinanden til at reflektere på en måde, som de nok ikke havde gjort, hvis de var alene med en supervisor".

Emilies dilemmaer i podcasten genkendte de yngre læger fra deres egen hverdag. Men de dilemmaer hun står i, tænker de ikke måske ikke altid på som ledelsesdilemmaer, fortæller moderatoren. Podcast og workshop var derfor med til at give dem en større bevidsthed om, hvad ledelse er, og at det ikke kun er noget, der foregår i de højere luftlag.

"..De opdagede, at ledelse allerede var en del af deres hverdag. De er i gang med at lede, så spørgsmålet var, hvordan man bliver god til det, og det var de faktisk ret interesserede i".

Gruppedrøftelser som dem, der blev gennemført i forbindelse med workshoppen, er normalt ikke en del af hverdagen for yngre læger. Men med det engagement moderatoren oplevede på workshoppen, ser han gerne, at flere podcasts til grupperefleksion bliver implementeret i forhold til udvikling af ledelseskompetencer.

"...det var noget, der interesserede dem. Det oplevede jeg ved deres engagement. Der var mange, der gerne ville sige noget og byde ind, og det var noget, de kunne spejle sig i og genkende".

Som et plus peger moderatoren også på, at konceptet med podcast og workshop, der tog to timer at gennemføre, giver relativt meget på kort tid.

"Det var en tidsbesparende måde at få 6 yngre læger til at reflektere, diskutere og få nogle aha-oplevelser på. Så alt i alt synes jeg, at det var rigtig godt".

4.2.2 Moderator 2 (uddannelseskoordinerende yngre læge)

Som medie fungerede podcasten godt og bedre end en tekst, mener moderator 2.

"Det bliver mere levende og man er fælles om at lytte til det. Hvis det havde været en helt vildt lækker videoproduktion, kunne det sikkert også have været supergodt, men jeg tænker, at det økonomisk er mere uoverskueligt at lave en podcast."

Grundlæggende oplevede han workshop og podcast som et sjovt, nyt input i speciallægeuddannelsen.

"Det var en ny måde at lære på, og på trods af, at det ikke var professionelle skuespillere i podcasten, var der en oplevelse af, at det var velproduceret".

Udover at lydmediet giver nogle nuancer på intonation og stemning, som en tekst ville mangle, oplevede moderatoren også, at podcasten rent pædagogisk var klar og logisk i sin opbygning. Der var en naturlig progression fra den ene episode til den anden i både indholdet og de efterfølgende refleksionsspørgsmål.

Podcast og spørgsmål fungerede fint som oplæg til en diskussion om emnerne selvle-delse, kritisk evne og bevidsthed om egne reaktioner, mener moderatoren og peger samti-dig på en anden gevinst.

"På workshoppen var der nogle refleksioner i forhold til det konkret faglige, men den gav også en samhørighed mellem os uddannelseslæger, som vi ikke har så ofte til hverdag. På den måde lærte man sine kolleger bedre at kende, og det var et forum med mulighed for at bringe egne erfaringer på banen og dele historier om både det gode og det svære, som man har været igennem".

På den måde blev workshoppen en form for mini-supervision, hvor deltagerne kunne give hinanden feedback på deres oplevelser i forskellige situationer og få kollegernes bud på, om de kunne have tacklet situationerne anderledes end de gjorde, fortæller han.

4.2.3 Moderator 3 (Uddannelsesansvarlig overlæge)

Moderator 3 oplevede, at podcast som medie fungerede godt og mener, at casen med Emilie i lydmediet fungerede bedre end en case på print ville have gjort.

"Det levendegjorde det noget mere. Det er jeg slet ikke i tvivl om".

Han mener også, at de problemstillinger fra den kliniske hverdag, der bliver ridset op i pod-casten, var meget genkendelige og relevante for uddannelseslægerne.

"Det der med at blive presset til at tage flere opgaver end de egentlig kan, mærke efter egne reaktioner, sige fra og bede om hjælp, det er man egentlig i gang med fra dag 0 i læ-geverdenen".

I forhold til deltagernes udbytte af workshoppen fortæller han, at de gav udtryk for at være glade for muligheden for at drøfte hverdagens udfordringer og få talt sammen om, hvordan man kan tackle dem.

"De sagde, at det var rart at kunne tale åbent om det her i et trygt rum, mærke genkende-ligheden hos andre og mærke, at de alle havde stået i samme situation...".

Usikkerhed i forhold til arbejdsopgaver kan hos yngre læger føre til en følelse af at være ukvalificerede og frygt for at blive mødt med afvisning eller irritation af mere erfarne læger, hvis de lufter deres usikkerhed. I podcasten vælger Emilie at henvende sig til overlægen med sine bekymring for, om hun kan klare stuegangen alene. Det fører til, at de to sam-men får lagt en plan, der gør hende mindre usikker, og Emilies initiativ tjente på workshop-pen som inspiration for deltagerne.

"De havde en næsten enig fornemmelse af, at det den pågældende læge gjorde, var fornuftigt, relevant - og måske lidt modigt. Men det blev taget godt imod af overlægen".

Moderator 3 ser på baggrund af det første modul og den første workshop potentiale i ledelsesudviklingskonceptet. Især hvis de efterfølgende podcasts og workshops kommer til at tage højde for, at de dilemmaer, yngre læger skal forholde sig til, bliver mere og mere vanskelige i takt med, at de kommer tættere på at være færdiguddannede speciallæger.

"Når de kommer længere i deres uddannelse og snart er speciallæger, vil det være rigtig fint at udbygge konceptet til at involvere nogle af de dilemmaer, man står med, når man skal tage beslutninger på et mere vanskeligt niveau, hvor fx etiske overvejelser og sådan noget indgår".

5 Kort afsluttende opsummering

Det grundlæggende billede er, at både uddannelseslæger og moderatorer ser positivt på det nye koncept med en kombination af podcast og workshop som redskab til udvikling af ledelseskompeter hos yngre læger.

Podcasten med casen Emilie opleves som autentisk i forhold til de udfordringer og dilemmaer, uddannelseslæger kan møde i deres hverdag. De kan identificere sig med hende, og podcasten skaber derfor engagement og fungerer på workshoppen godt som oplæg til grupperefleksion over de ledelsesrelaterede emner.

Der bliver også peget på, at konceptet åbner op for en italesættelse af udfordringer og dilemmaer, som mange uddannelseslæger oplever, men ofte tøver med at drøfte indbyrdes. Samtidig kan både Emilies ageren i podcasten og gruppereflektionerne på workshoppen give inspiration til strategier, der kan være en hjælp til at tackle udfordringer og dilemmaer. Uddannelseslægerne kan i et trygt rum give hinanden feedback, og på den måde bliver der tale om en form for supervision i miniformat, som kan være med til at skabe udvikling i forhold til de ledelseskompeter, lægerne skal opnå.

Flere af de interviewede giver udtryk for, at netop dét at lytte til podcasten sammen og efterfølgende reflektere i fællesskab, er væsentligt for udbyttet.

Blandt uddannelseslægerne er der forskel på, i hvor høj grad de har kunnet omsætte deres refleksioner til konkret handling i dagligdagen. Det kan skyldes, at interviewene foregik relativt kort tid efter deres deltagelse i workshoppen og at nogle af dem endnu ikke havde haft mulighed for følge op sammen med deres vejledere, som det nye koncept også lægger op til.

I forhold til udvikling af ledelseskompetencer beskriver en af uddannelseslægerne, at podcast og workshop har givet større fokus på at arbejde med den del af speciallægeuddannelsen i psykiatri, der handler om ledelse. I tråd med dette oplevede en af de uddannelsesansvarlige overlæger, at konceptet var med til at give uddannelseslægerne en større bevidsthed om, hvad ledelse er, og hvordan man bliver god til at lede.